

Székelydálya olyan kicsi és eldugott falu, ahol nem történik semmi. Megállt az idő. Igaz, nem is úgy mérik, mint városon. Itt a reggelt a fejés ideje jelenti, az estét úgyszintén, a kettő között pedig sajtkészítés, mezei és házimunka, meg a lelkeszi teendők is bele kell, hogy férjenek **Fülő p Szabolcs**

napi programjába. Más időszámítás ez, de senki ne higgye, hogy lassú itt az élet.

Amikor megérkezünk a pipacsokkal, vadrózsával és bodzával szegélyezett poros, kanyargós úton **a torony árnyékába**, Szabolcs már indul is a sajtműhelybe, mert a tej nem várhat sokáig.

Edesen (még)alszik

Közben nekilát a munkának, és a rézüstben pihenő tejet késsel darabokra vágja. Pontosabban az aludttejet feltöri, és el is magyarázza, miért. A sajtok nagyrésze úgynevezett kimozin enzimmal készül, amit az oltógyomra is termel az állatoknak, amíg azok még szopnak. Ezzel kell beoltani a tejet, hogy édesen megalvassza. Ezt a masszát kell feltörni, a sajtötöretből pedig – különböző kezeléseknél alávetve – különböző féle sajtok készülnek.

Tombházas gyerekek vagyok

Szabolcsnak jár a keze, de a szája is közben, s hamar kiderül, hogyan lett a városi fiúból elhivatott gazdálkodó.

„Én nem így indultam, egy tömbházas gyerek vagyok Szatmárnémetiből. Azt szoktam mondani, hogy tíz éves koromban még a hattyút a libától nem nagyon tudtam megkülönböztetni”.

A falusi életmóddal akkor találkozott először, amikor lelkészhiányra hivatkozva teológiai hallgatóként kihelyezték egy eldugott falucskába, Szilágymenyőbe. Az akkori szóbeszéd szerint ha a traktor ősszel beleragadt a sárba, azt tavaszig nem vette ki onnan senki, közlekedni csak ritkán és nehezen lehetett arra. Egy év eltelt valahogy, de Szabolcs továbbra is városban tervezte a jövőt, Váradra, majd Zilahra került, sőt, még egy svájci tanulmányút is tervben volt. Aztán beleszólt a tervekbe két szerelem: a budapesti Magyar Hagyomány Műhely nevű népfőiskola és **egy békéscsabai lány, Anna**, aki később Szabolcs felesége lett.

Itt lehetett himnuszt énekelni

A zilahi állás után Berettyópoklostelekre helyezték a fiatal házasokat. „Annyira nem volt rossz hely, mint a neve, de közel volt hozzá. Másfél év után már tudtuk, hogy nem maradunk ott. Én markánsan próbáltam magyar lenni, nem is szerették. A teológián nekem már mind idevaló barátaim voltak. A szüleimnek volt egy családi barátjuk Udvarhelyen, **sokat jártunk ide, a Villanytelep utcába.**

Mindenhol magyar felirat, mindenki magyarul beszél, életemben először itt lehetett nyilvánosan magyar himnuszt énekelni, igaz, fent a Hargitán. Ezek olyan élmények voltak, amik

megmaradtak.

Siklódon volt lelkész a komám, ezért vettünk egy házat ott. Nekünk az olyan volt, mintha eljöttünk volna a mennyországba 2-3-szor egy évben. Tőle tudtam 2002-ben, hogy Dályában lelkészre van szükség. Úgy mondtam igent, hogy azt sem tudtam, hányan laknak a faluban. A templom romos volt, szemétkupacok mindenhol, az ablakok helyén szakadt nejlonokat fújt a szél. **De eljöttünk, azóta itthon vagyunk, a helyünkön vagyunk.** Első évben még üdülésként fogtuk fel. Ültünk a teraszon a feleségemmel, kérdeztük egymást, hogy ez tényleg igaz, itt vagyunk?

Az állattartás fokozatosan került egyre hangsúlyosabb szerepbe a család életében. Minden egy tehénnel kezdődött, és most tíz ló, huszonöt bivaly és több kecske után még ki tudja, mi van hátra. A történetben nem mellékes az sem, hogy az egyház földjeit nem akarták kihasználatlanul hagyni, a támogatások sem jöttek rosszul. „Aki ezzel nem foglalkozik, annak csak nyűg, viszont nem jön ki a fizetésem máshonnan” – fogalmaz Szabolcs.

Az állattartás fokozatosan került egyre hangsúlyosabb szerepbe a család életében. Minden egy tehénnel kezdődött, és most tíz ló, huszonöt bivaly és több kecske után még ki tudja, mi van hátra. A történetben nem mellékes az sem, hogy az egyház földjeit nem akarták kihasználatlanul hagyni, a támogatások sem jöttek rosszul. „Aki ezzel nem foglalkozik, annak csak nyűg, viszont nem jön ki a fizetésem máshonnan” – fogalmaz Szabolcs.

A fejlődésben az első bivaly érkezése volt az egyik mérföldkő. A lelkes pontosan emlékszik a napra, ami a változást hozta.

Nyalta a visszapillantó tükört

Egy évig volt egyedül az első bivaly, amíg bikaborja született, majd két további jövevénnel bővült tovább a társaság. Kalandos útjuk volt, Neamț megyéből jöttek egy Volkswagen Transporter mikrobuszban.

Elet az, ha felted a gyereket?

Nem. Sose csináltuk. És pedagógiailag sem indokolt. Ha a gyerek nem tapasztalja meg a határait, az nem jó. Ha folyamatosan tiltod, biztos megcsinálja, nagyobb az esélye, hogy baja lesz. Ebben egyetértettünk mindig a feleségemmel, hogy bizonyos határig engedni kell – érvel az apa.

Nem akarok versenylovat a gyerekemből

Szabolcsék gyerekei nem járnak állami iskolába, magántanulók egy amerikai, úgynevezett „unschooling” rendszerben, és a szülők tanítják őket otthon. Azért választották ezt a megoldást, mert úgy látják, a közoktatási intézményekben nem azt tanítják a gyerekeknek, amire az élethez szükségük lesz, hanem arc nélküli alattvalókat nevelnek belőlük – fogalmaz a lelkész.

„Találtunk egy amerikai ernyőiskolát, ez a West River Academy, ahol semmi kötelezettség nincs, gyakorlatilag adnak egy papírt, hogy jár iskolába a gyerek, ha valakit ez érdekel, de eddig még senkit nem érdekelt.

A feleségem pedagógus, tanított is az előző szolgálati helyemen, az alap dolgokat megtanítjuk, írni, olvasni, számolni, a szorzótáblát, a mértékegységeket, még alap mértant is. Az unschoolingnak az a lényege, hogy **a motiváltság legyen meg a gyerekekben**. Igyekszem visszafogni a káros dolgoktól, és olyan lehetőségeket megnyitni, ami a lelkéből fakad. A történelemben, irodalomban eléggé otthon vagyok, az egzakt tárgyak a feleségemé. Amikor érdekli valami, akkor megragad benne, ha kényszerből kell megjegyezni, akkor elfelejti.

Szerintem **az a cél a gyereknevelésben**, hogy a saját lehetőségeivel minél jobban tisztában levő felnőtt legyen belőle, aki megtalálja azt az életutat, amivel boldog lehet. Teljesen mindegy, hogy hány diplomája van, és teljesen mindegy, hogy ezt milyen úton éri el. Persze vannak erkölcsi szabályok, amikre igyekszünk megtanítani. Ők gyakorlatilag azt csinálják, amihez a legtöbb kedvük van. Jelenleg ez a néptánc és a népzene, a lovak, háziállatok, a természet maga, és az egymásnak való örvendezés" – foglalja össze a családapa a tanítási rendszerüket.

És rögtön hozzáteszi, hogy a gyerekek szociális élete nem szenved ennek a kárát, mert rengeteget járnak társaságba, főleg a néptánc révén, de a látogató is sok náluk, egyrészt a gazdaság, másrészt a dályai templom miatt.

„Az iskolában a legjobban az zavar, hogy nem a család gazdálkodik a saját idejével, hanem mindent az iskolához kell igazítani. A pedagógusok nem rugalmasak, rajtuk egy nagy nyomás van, mert eredményeket kell felmutatni. Én nem akarok versenylovat a gyerekemből.”

A legelőn először a lovakhoz megyünk, ők a fürdőző bivalyoktól kicsit távolabb, egy csoportba verődve töltik a napot. Látszólag nem unatkoznak, de nagyon megörülnek a társaságunknak, simogatni kell őket és játszani velük, cserébe bújnak és csípnek, de csak szelíden.

A csikók az arab telivér méntől származnak, akit – Szabolcstól megtudjuk – eredetileg nem is akartak megvásárolni Konstancáról, de olyan szemekkel nézett rájuk, hogy nem lehetett otthagyni. Mostanában kevesebbet lovagolnak, de volt év, hogy naponta megülték szőrén a

lovat – mesélik. A fiúk most is felpattannak, bár a lovakat kicsit győzködni kell, hogy szót fogadjanak.

Lennebb, a domb aljában fürdőznek a feketék. A sárfürdő azért kell nekik, mert nincsenek izzadságmirigyeik, így hűtik magukat – magyarázza a gazdájuk – a medencéket egyébként maguknak csinálták. Nagy nyugalom van, amíg oda nem érünk – az idegeneket nem nagyon szeretik, (ők is) félnek. Pedig **Dallos, a bika** legszelídebb tekintete is ijesztő, ha nem vagy hozzá szokva.

Salgótarján, 2019. évi költségvetési törvény 2019. évi módosításáról szóló 2019. évi XLV. törvény 1. § (1) bekezdés a) pontjának módosítása